

Til lovforslag nr. L 145. Betænkning afgivet af markedsudvalget den 1. februar 1986

Betænkning

over

Forslag til lov om afholdelse af vejledende folkeafstemning om en EF-reform (EF-pakken)

Udvalget har stillet en række spørgsmål til statsministeren, udenrigsministeren og justitsministeren, som disse har besvaret skriftligt.

Udvalget har endvidere haft samråd med statsministeren, udenrigsministeren, justitsministeren og indenrigsministeren.

Statsministeren har over for udvalget oplyst, at det er hans opfattelse, at det alene bør forekomme under særlige omstændigheder, at folketinget vedtager, at spørgsmål forelægges befolkningen ved en vejledende folkeafstemning.

Alene hvor det vedrører spørgsmål af den største betydning for det danske samfund, og hvor folketinget anser det for væsentligt at få befolkningens vurdering, bør folketinget vedtage at afholde vejledende folkeafstemning.

Endvidere har indenrigsministeren oplyst:

Når indenrigsministeriet i 1987 opgør, om kommunerne har overskredet henstillingen om driftsudgifterne for 1986, vil udgifterne ved denne nye opgave som ved andre nye opgaver blive fratrukket, inden der tages stilling til, om henstillingen er overtrådt.

Endvidere fratrækkes det samme beløb i det beløb, som skal indbetales til staten som følge af en eventuel overskridelse. Herved følges ved denne nye lov de almindelige principper for compensation for nye opgaver.

Herefter indstiller *udvalget* lovforslaget til *vedtagelse* med de af statsministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) anfører:

Mindretallet tager til efterretning, at regeringen har ønsket spørgsmålet om dansk tiltræden af Den Europæiske Fælles Akt (EF-

pakken) udlagt til en vejledende folkeafstemning.

Principielt er socialdemokratiet af den opfattelse, at man bør holde sig til grundlovens muligheder for bindende folkeafstemninger (jfr. § 20 og § 42) og ikke instituere en ny parlamentarisk sædvane med afholdelse af vejledende folkeafstemninger i kontroversielle sager. Særlig betænkeligt ville det være, hvis regeringer, der havde lidt nederlag i folketinget, kunne bruge denne fremgangsmåde i stedet for den normale fremgangsmåde at udskrive nyvalg, hvis man ønskede folketingets holdning ændret.

Disse synspunkter har der hidtil i folketinget været bred politisk enighed om, og det er karakteristisk, at der ikke har været afholdt vejledende folkeafstemninger siden grundlovsrevisionen i 1953. Selv i sager, hvor der i folketinget har været enighed om, at vælgerne burde have lejlighed til at udtale sig, inden en vigtig beslutning trådte i kraft, har man tilrettelagt en procedure, der gjorde det muligt at afholde folkeafstemning efter reglerne i grundlovens § 42. Det gjaldt således regeringens og partiernes overvejelser i 1975 og 1976 om proceduren i forbindelse med en eventuel beslutning om a-kraft.

Mindretallet har imidlertid i denne situation taget en vejledende folkeafstemning til efterretning, fordi der i spørgsmålet om EF-pakken i folketinget har været konstateret et flertal herfor, og fordi det efter grundlovens regler ikke ville være muligt at få sagen udsendt til bindende folkeafstemning. Mindretallet tillægger det også betydning, at regeringen har begrundet sit forslag med henvisning til den usædvanlige situation og over for udvalget har erklæret, at man ikke derved tilstræbte nogen ny parlamentarisk praksis.